

UMMUL-QURA HIGH SCHOOL

Arowona Bus-Stop, Amuloko, Ibadan, Oyo State

Ìdánwò sàà kejì, fún sekondiri àgbà olódún kìn-ìn-ní ti ètò èkó 2020/2021.

Subject: Èdè Yorùbá

Class: SSS 1

Time: 2 hours

Ìtọ́sọ̀nà: Answer *all* questions in Section A and *three* in Section B.

PAPER I & II [Objective and Theory]

SECTION A: OBJECTIVE (40 marks).

Ka àyọkà ìsàlẹ̀ yìí kí í sì dáhùn àwọn

ìbèèrè tí o tẹ̀lẹ̀.

APÁ KÌN-ÌN-NÍ

Eni tí ìjà ò bá ló n pe ara rẹ lókúnrin. Bí eré bá bédun nílẹ̀ yóò dọ̀lẹ̀. Owóyélé mi ori, ó pòsé sààràsà. Ó ní òun náà ni wọn kó oánpẹ sí lẹ̀wọ̀ yíí. Lóun iná-n-jó-ògiri-òsá. Owóyélé n wò bọ̀ b́ málúú rọ̀bẹ. Tajá tẹran wáń wọnu sí lára. O lé ní isù mērin bá yìí tí àwọn ọ̀lọpáá ìpínlẹ̀ tí n wá owóyélé fún ẹ̀sùn jíjínigbé àti ìdigunjalé. Owóyélé sá kúrò ni ìrònà kí ọ̀wọ̀ àwọn ọ̀lọpáá ìpínlẹ̀ ọ̀yẹ̀ má baà tẹ̀ ẹ̀. Ìlú àfà ọ̀ ni ó kọ̀kọ̀ mórí lé. Kété tí ó wọ̀lú ni ẹnìkan ta àwọn ọ̀lọpáá lólobó. Kí àwọn ọ̀lọpáá to se súú, adiyẹ owóyélé ti fò.

Ìlú Ègòsì ló sùn mòjú. Àjìn sì ló wọ ibẹ. Àfẹmójúmọ ló bésẹ̀ rẹ̀ sọ̀rọ̀ tí ó kọ̀rí sí ìlú Bọ̀lómọ̀pẹ̀ ni ìpínkẹ̀ ìoogun, tààrà ló mórílé ilẹ̀ ìtura ọ̀bàyéjẹ. Kì ọ̀jọ̀ tó kanri, awọn ọ̀lọpáá Bọ̀lómọ̀pẹ̀ ti mò. Nígba tí ó di àsálẹ̀ àwọn ọ̀lọpáá kán lu ilẹ̀ ìtura ọ̀bàyéjẹ. Wọn wá owóyélé dé ibi tí ó gba yàrá sí, kásà! Ẹran ti lọ kò ju isẹ̀jú mẹwáá tí ó lọ nígba tí àwọn ọ̀lọpáá náà dé. Kúnle alálùpùpù ló gbé ló sí owódé lálẹ̀ náà. Ìsesí rẹ̀ ni kúnle fura sí ti ó fi

fọ̀rọ̀ náà tó àwọn ọ̀lọpáá léti. Àárọ̀ ọ̀jọ̀ kejì níTẹ̀mítáyọ̀ kó àwọn ọ̀lọpáá sòdí lẹ̀ ká a mọ̀bẹ. Inú Adébisi dùn nígba tí ó gbọ̀ oé ọ̀wọ̀ tí tẹ̀ ẹnu tí ó jì Ajósẹ̀ gbé. Abídẹ̀mì iyàwó rẹ̀ pàápáá dúpẹ̀ lẹ̀wọ̀ ọ̀lórùn.

ÌBÉẸ̀RÈ

1. Ta ni “ẹdun” tọka sí?
A. Kúnle
B. Tẹ̀mítáyọ̀
C. Owóyélé
D. Adébisi
2. “Eni ìjà ò bá” tumọ̀ sí ẹnì tí ó ----.
A. le jà
B. n sá fún ìjà
C. le fa wàhàlà
D. kó sinú wàhàlà
3. “Ajin” tumọ̀ sí ----.
A. ọ̀ru
B. àsálẹ̀
C. iròlẹ̀
D. iyálẹ̀ta
4. ---- ni wọn kó pànpẹ̀ sí lẹ̀wọ̀.
A. Kúnle
B. Tẹ̀mítáyọ̀
C. Owóyélé
D. Adébisi
5. Ní nu owóyélé kọ̀kọ̀ sá lẹ̀?
A. Bọ̀lómọ̀pẹ̀
B. Owódé
C. Àfàò

- D. Ègòsi
6. “Ta àwọn ọlópàá lólobó’ tùmò sí ----.
- A. púro fún ọlópàá
- B. rán ọlópàá létì
- C. lu ọlópàá lógo enu
- D. fí tò ọlópàá létí
7. Níbi ni ọwọ ọlópàá ti tẹ Owóyélé?
- A. Bòlómopé
- B. Owódé
- C. Àfàò
- D. Ègòsi
8. Ta ni a fura si?
- A. Kúnlé
- B. Tèmitáyò
- C. Owóyélé
- D. Abidèmi
9. ---- ni a jì gbé.
- A. Kúnlé
- B. Tèmitáyò
- C. Abidèmi
- D. Ajósè
10. Kúnlé ni o ----.
- A. wò sí ilé itura
- B. jí èniyàn gbé
- C. sà fún ọlópàá
- D. gun alùpùpù
11. Kí ni à ń pe ọbìnrin tí kò bímọ?
- A. Àwẹlá
- B. Akúra
- C. Agan
- D. Alárùn
12. Ta ló ń tòjú oyún laye àtìjọ?
- A. Onísègùn agbẹbí
- B. Ọkọ iyàwó
- C. Eléwé ọmọ
- D. Nọ̀òsì agẹbí
13. Orúko miiṛàn fún èkejì ọmọ ni ----.
- A. èdà
- B. àfọn
- C. ibi

- D. iwọ
14. Bí a ba sọ pé obìnrin fẹ̀rakù, ó tùmò sí pé ó ----.
- A. bimọ
- B. séyùn
- C. kúra
- D. lóyún
15. Ọjọ ikúnlẹ̀ ni ọjọ ti ----.
- A. obìnrin liyun
- B. ó ń lọ sí ilé iwòsàn
- C. obìnrin bímọ
- D. iya agbẹ̀bì fún-un lágbo
16. Ta ló ń wẹ ọmọ tu a sèsè bí láyẹ àtìjọ?
- A. Nọ̀òsì
- B. Àgbà obìnrin
- C. Baálé
- D. Ìyá ọmọ
17. Kí ni a ń lò dípò àgbò lóde-òní?
- A. Omi
- B. Òògùn òyìnbó
- C. Èbẹ
- D. Abéré
18. Ta ló yẹ kó bá ọmọ wi?
- A. Bàbà
- B. Ìyá àgbà
- C. Ọ̀rẹ
- D. Gbogbo ebi
19. ---- ni o máa ń wolé de ni lójó ogbó.
- A. Ọmó ẹni
- B. Ìyàwó
- C. Èbu
- D. Ọ̀rẹ
20. “Ìyẹn ni mó mú” mo nínú gbólóhùn yí jẹ ọ̀rọ ----.
- A. arópò orúko
- B. orúko
- C. àpéjúwẹ
- D. àpónlẹ

21. Iwọ Olú dé. Ìwọ ní ú gbólóhùn yí jẹ ọrọ ----.

- A. arópò orúkọ
- B. orúkọ
- C. àsopò
- D. àpónlẹ

22. Ọrọ Arópò orúkọ ni ilànà ----.

- A. ẹni àti iye
- B. iye àti ọpọ
- C. ẹni àti ọpọ
- D. iye àti èyọ

23. Ìsẹ àti ìsẹ ti ọrọ arópò afarajórúkọ jọ ti ọrọ ----.

- A. arópò orúkọ
- B. orúkọ
- C. àpéjúwe
- D. àpónlẹ

24. Ọrọ arópò orúkọ tó ń sísẹ èyán ni ---.

- A. emi
- B. mo
- C. iwọ
- D. rẹ

25. “Ta” ni a fí ń se ibẹ̀rẹ̀ nípa ----.

- A. ènìyàn
- B. eranko
- C. ọrọ apejuwe
- D. ọrọ àpónlẹ

26. Arópò-orúkọ nínú “ọlópàá ti mú wọn” ni ----.

- A. ọlópàá
- B. ti
- C. wọn
- D. mú

27. --- ni ọrọ ìsẹ nínú “Báyọ ẹ ìsẹ rẹ kárakára”.

- A. Rẹ
- B. Se
- C. Kárakára
- D. Ìsẹ

28. Ọrọ ---- ni kòsẹmání nínú gbólóhùn.

- A. ìsẹ
- B. àpónlẹ
- C. atókùn
- D. àpéjúwe

29. Nínú “Adé lo rí” “rí” jẹ ọrọ ----.

- A. ìsẹ
- B. àpónlẹ
- C. atókùn
- D. àpéjúwe

30. Nínú “Adé ń gbé nì ibàdàn” “ní” jẹ ọrọ ----.

- A. ìsẹ
- B. àpónlẹ
- C. atókùn
- D. àpéjúwe

31. Sílẹ̀bù ---- ló wà nínú “alubàtà”.

- A. mẹ̀ta
- B. mẹ̀jọ
- C. mẹ̀rin
- D. mẹ̀fa

32. Èwo ló tònà nínú bi a ẹ pín ọrọ yí “ànikànjọpón”?

- A. À-nì-k-àn-jọ-p-ọ̀n
- B. Àn-i-kà-n-jọ-p-ọ̀n
- C. À-nì-kàn-jọ-p-ọ̀n
- D. Ànì-kàn-jọ-p-ọ̀n

33. Kòńsónáńtì tó sisẹ bí sílẹ̀bù nínú “jálánkátò” ni ---.

- A. j
- B. ń
- C. k
- D. t

34. Sílẹ̀bù méléó ló wà nínú “Àinír^tí”?

- A. márùn-ún
- B. méje
- C. mẹ̀rin
- D. mẹ̀fà

35. ^wo ló tòmà nínú bì a ʃe pin

“alangba” sí sílébù?

- A. Al-a-ngb-a
- B. A-la-n-gba
- C. A-lan-gba
- D. A-l-a-n-gb-a

36. Sílébù ---- ló wà nínú “alápámásişẹ”.

- A. mẹta
- B. mējọ
- C. mẹrin
- D. mẹfà

37. Èwo ló tònà nínú bì a ʃe pin ọrọ yíí –
kọńsónànti?

- A. K-ọń-s-ón-á-ń-t-i
- B. Kọń-só-n-àń-t-i
- C. kọ-ń-só-ná-ń-ti
- D. K-ọń-són-àń-ti

38. Kọńsónànt tó ʃişẹ bí sílébù nínú
“ọrońbó” ni -----.

- A. r
- B. b
- C. n
- D. nb

39. Sílébù mélóó ló wà nínú
“àinígbańbó”?

- A. Márùn-ún
- B. Méje
- C. Mẹrin
- D. Mẹfà

40. Èwo ló tònà nínú bí a se pín
“ọlọgbọń” sí sílébù?

- A. Ọl-ọ-gbọ-n
- B. Ọ-lọ-gbọń
- C. Ọlọ-gb-ọń
- D. Ọlọgbọń

Abala Lítirésọ:Mọremi Àjàsorò

41. Àwọń wo ni wọń yọ sí Olúrónbí nínú
igbó?

- A. Ẹbọra
- B. Àlùjànnú
- C. Ẹbọra ugbó
- D. Janduku

42. ---- ni bàbá ọkọ Olúrónbí.

- A. Adélaní
- B. Fogìdọ
- C. Alàgbà
- D. Elújọa

43. Alàgbà elújọba jẹ ---- sí olúrónbí.

- A. adélaja ẹlẹràń
- B. oníbààrà
- C. ọré
- D. àbúrò

44. Báwo ni Diwuúra se jẹ sí Olúrónbí?

- A. Àbúrò
- B. Ìyá ọkọ
- C. Ìyá rẹ
- D. Iyawo ọmọ rẹ

45. Ta ni ìyá Morèmi?

- A. Ẹbọra ugbó
- B. Fogído
- C. Elújọba
- D. Olúrónbí

46. Kí ni orúkọ ọkọ Olúrónbí?

- A. Adélani
- B. Adégoke
- C. Adélàjà
- D. Adéqlá

47. Kí ni à ń pè ní sapala?

- A. Àkàrà àgbàdo
- B. Ọọlẹ àgbàdo
- C. Ìkọkọrẹ
- D. Èbìrìpó

48. Orúkọ mììrán fún ikoko ni ----.

- A. ìşààsùn
- B. ládugbọ
- C. aṣẹ

- D. àlàtí
49. Kí ni a fi ñ pọ̀n ọ̀tì àgàdàngidì?
- A. Èwà erèé
 - B. Ọgẹdẹ àgbagba
 - C. Ọkà bàbà
 - D. Àgbàdo tútú

50. Kí ni à ñ pè ní ọ̀rúnlá?
- A. Ọbẹ
 - B. Éwébẹ
 - C. Omi ọbẹ
 - D. Ilá

APÁ KEJI (40 marks).

Ìpín A (àròkọ)

Ìtọ́sọ̀nà: Dahun ibèèrè **kan** nínú ìpín yìí.

1a. Kọ àròkọ tí kò dín ní (250) ẹyọ ọrọ lórí ọkan nínú àwọn ori ọrọ wọnyí;

- a) Ọjà ilú mi
- b) Ifẹ
- c) Ọmọ ju owó lọ
- d) Kó lẹtà sí ọrẹ rẹ tí ó wà ní ilé ẹkọ mìíràn lórígbaradi rẹ fún idanwi WEAC rẹ tó n bọ lẹnà.

Ìpín B – (Gírámà àti Aṣa)

Ìtọ́sọ̀nà: Dáhún ibéèrè **mẹta** ní ìpín yìí.

2a. Dárúkọ ọ̀nà màrùn-ún tí a le fu dá ọ̀rọ orúkọ mọ.

2b. Lo àwọn ọ̀rọ wọnyí ní gbólóhún bí wọn bá wà ní ipò oluwa tàbí àbọ;

- a) mo
- b) o
- c) mi
- d) yin
- e) ẹ

3a. Sàlàyé ọ̀nà màrùn-ún tí à n gba se ìtọ́jú.

3b. Sàlàyé ọ̀nà màrùn-ún tí à n gba dènà bibi àbíkú;

4a. Wa ìtumọ́ fún àwọn àkànlo èdè wọnyí:

- a. Bu omi lójú
- b. Fi ikùn lukùn
- c. Jẹ orí ahun
- d. Fi ilé pọtí fọ̀nà rokà

4b. Pari àwọn òwé Yorùbá wọnyí;

- a. Ọ̀nà ló jin -----.
- b. Àdàbà n pòg^dè -----.
- c. Ogún omode -----.
- d. Àilásọ lórún pàkà -----.
- e. Ààbọ ọ̀rọ là n sọ fun ọ̀mọlúàbí

5. Dárúkọ ohun tí ọ̀lò ìsaralóge màrùn-ún, kí o sì sọ bí a se n lo ọ̀kọọkan wọn